

מסורת הש"ס

(א) [לעיל פה.], (ב) [לעיל ד. וס"ג], (ג) תענית כד: ברכות ז: (ד) [לעיל ו. וס"ג], (ה) [גדה יח: קדושן פ. טהרות פ"ג מ"ח], (ו) [דברים יב], (ז) [ז"ל אחר ד"ה רוחות], (ח) [ז"ל דעביות],

מוסף רש"י

בבב חרובין מערב שבת לערב שבת. כל השבת היה ניזון בך, ספר לחם היה ומתגנבל היה בתרובין (תענית כד:). ר' מאיר חייש למיעוטא. ביבמות (סא:) קטן וקטנה לא חולטין ולא מיבמין, דברי ר"מ, אמרו לו לר"מ יפה אמרת לא חולטין, אש תביב כפרסה, מפני מה לא מיבמין, אמר לו לר"מ קטן שמה ימלא סרים, קטנה שמה ימלא חלונית ומלאו פוגעים בעניה, ולא אמר רוב קטנים רבצק בידו. בידוע שנטל מן העיסה (קדושין ט. ט) לטפח בשהלים ונגלת שגאשפה (טט).

שיטה מקובצת

[א] ר"מ מתיר לשחוט אחריהם ג"ב ע"י חוס' כבודות דף (כ' ע"א) [י"ח ע"ב]: [ב] ה"ג שחט באשפה מאי איכא למימר בא לימלך מאי איכא למימר שחט באשפה הכל: [א או בא לימלך לב"ד: [ז דתנן כי ה"ג בטהרות פ"ג הס"ד:

לא מיבעיא קאמר. רב דימי מודה הוא צנחירה דלא צעי כסוי אלא הכי אמר רב דימי דצנא טרוף סגיא וכל שכן צנא נחור: **אימא זו היא שחיטתו**. קא משמע לן לא נחור ורבי לטעמיה דאמר יש שחיטה לעוף מכאשר צוימין⁽¹⁾: **ומי נפל יאניצא צייתניה**. דרבי חייא: **צני הגולה**. לאו אנשי כנסת הגדולה קאמר אלא בהנך דורות אחרונים קאמר שהתחילו ללקות צני ארץ ישראל ציינס ופשתנס מפני שנתקלקלו דורות ומשעלו מצני צבל לכאן שהיו חסידים פסקו כאן (הזועות: ⁽¹⁾**ונתנו חכמים עיניהם צרבי חייל וצניו**. שצוכותם צאתה עוצה זאת. רבי חייל וצניו מצבל עלו כדאמר' צשילה פ"ק דסוכה (דף כ.): **ויקיס וזועות ורעמים ורוחות**. מפרש צצרכות צהרואה (דף נט.) דכולן לקללה: **וועוס**. הארץ מודעועת: **רוחות**. זעפא אשטרוציי"ל: **כדרב יהודה**. דאמר זכותא דלדקי לאחריני מהני ולאו לדידהו צהאי עלמא: **חנינא צני**. הוא רבי חנינא בן דוסא וצימיו היה קול זה יואל: **די [לו] צקצ חרובין**. מתפרנס צצער וצמאוס: **בתנ"י ואחרים רואין אותן**. דאמרן צרים מיתלנין (דף צ. ב) דשחיתתן כשרה אותן אחרים חייבין לכסות כדתנן לקמן (דף פז.) שחט ולא כסה וראוהו אחר חייב לכסות: **פטור מלכסות**. וטעמא מפרש בגמ' דר"מ חשיב ליה כנצלה גמורה: **וחכמים אוסרין**. שמה יפה שחטו והוא לא שחיטה מעלייתא: **שאינו סופג**.⁽²⁾ דהתרתא ספק היא: **גב' מאי שא רישא דלא פליגי**. וליחייבו לכסות מספק: **סיפא אמרי צשרא הוא דלא מצעיא ליה**. הרואה שאין שוחטין צנו אחריי אין מצין שמשוס אותו ואם צנו הוא אלא אומר אינו צריך לצשר: **רישא נמי**. לייחציוהו לרואה לכסות מספק ואפ"ה לא אחי למיכל מנייה דאמרי כסוי זה אינו אלא כדי להנך חכרו: הכי גרסי' שחט צאשפה **מאי איצא למימר**.⁽³⁾ **שחט צאשפה הכל יודעים שהכסוי לאו להנך הוא: האם צא לימלך**. לצית דין הרואה ששחטו והדם מגולה ואמר כלום אני חייב לכסות ואנו אומרים לו כסה אומר צלצו שהיא שחיטה ואחי למיכל: **סיפא נמי צא לימלך**. מה אני לשחוט אחריהם את צנו ואנו אומרים לו אסור הוא סבור שהיא שחיטה: **אלא רצנן**. לאו להכי חיישי וצרישא נמי פליגי: **לחומרא**. צמלתא דספיקא אולנין לחומרא: **מחייב**. מלקות דקצינא ליה ודאי נצלה היא והאכלה לוקה: **מאי איירא רוב אפינו מיעוט**. מעשיהם מקולקלין ורובן מתוקנין הוה פשיטא לן דנצלה היא לר"מ דהא שמעינן ליה דחייש למיעוטא וסמוך מיעוטא לחזקה שצהמה זו צחזקת איסור אצב מן הצי היתה עומדת ולא נודע לך שגשטה: **ואיתרע ליה רובא**. תקון מעשיהם: **דסנן**. כי האי גוונאח: **שדרכו של תינוק לטפח**. ידיו צאשפות ששרצים מצויים שגג עטימא את העיסה שאנו רואין שגג צה: ואיתרע

כסוי הדם פרק ששי חולין

לא מיבעיא קאמר רב דימי מודה הוא צנחירה דלא צעי כסוי אלא הכי אמר רב דימי דצנא טרוף סגיא וכל שכן צנא נחור: **אימא זו היא שחיטתו**. קא משמע לן לא נחור ורבי לטעמיה דאמר יש שחיטה לעוף מכאשר צוימין⁽¹⁾: **ומי נפל יאניצא צייתניה**.

לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא צא נחור דלאו שחיטה היא כלל אבל צא טרוף אימא שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה וליבעי כסוי קמ"ל כדר' חייא בר אבא ולמ"ד צא נחור מ"ט לא אמר צא טרוף וכי תימא קסבר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה והא⁽⁶⁾ א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן ראה רבי דבריו של רבי שמעון בכסוי הדם ושנאו בלשון חכמים לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא צא טרוף דשחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה אבל צא נחור אימא⁽⁷⁾ אין שחיטה לעוף מן התורה ונחירתו זו היא שחיטתו וליבעי כסוי קמ"ל כאשר צויתוך ומי נפל ליה יאניבא בכיתניה והאמר רבין בר אבא ואמרי לה אמר רבי אבין בר שבא משעלו בני הגולה פסקו הויקין והזועות והרוחות והרעמים ולא החמיץ יינם ולא לקה פשתנם ונתנו חכמים עיניהם ברבי חייל ובניו כי מהניא זכותייהו אעלמא אדידהו לא כדרב יהודה אמר רב⁽⁸⁾ דאמר רב יהודה אמר רב בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בבב חרובין מערב שבת לערב שבת: **בתנ"י** "חרש שוטה וקטן ששחטו ואחרים רואין אותם חייב לכסות בינן לבין עצמן פטור מלכסות וכן לענין אותו ואת בנו ששחטו ואחרים רואין אותן אסור לשחוט אחריהם בינן לבין עצמן⁽⁹⁾ רבי מאיר ימתיר לשחוט אחריהן וחכמים אוסרים ומודים שאם שחט שאינו סופג את הארבעים: **גב' מאי שנא רישא דלא פליגי ומאי שנא דלא פליגי** אי אמרינן חייבין לכסות אמרי שחיטה מעלייתא היא ואתי למיכל משחיטתן סיפא נמי כיון דקאמרי רבנן אסור לשחוט אחריהם אמרי שחיטה מעלייתא היא ואתי למיכל משחיטתן סיפא אמרי בשרא דלא קא מיבעיא ליה רישא נמי אמרי לנקר חצירו הוא צריך שחט באשפה מאי איכא למימר בא לימלך מאי איכא למימר וליתעמבך סיפא נמי בא לימלך מאי איכא למימר אלא רבנן אכולה מילתא פליגי ונמרי ליה לר' מאיר עד דמסיק לה למילתא והדר פליגי עילויה בשלמא רבנן לחומרא אלא רבי מאיר מאי טעמא אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן מחייב היה רבי מאיר על שחיטתן משום נבלה מאי טעמא אמר רבי אמי הואיל ורוב מעשיהן מקולקלים אמר ליה רב פפא לרב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא מאי איירא רוב אפילו מיעוט נמי דהא רבי מאיר⁽⁷⁾ חייש למיעוטא סמוך מיעוטא לחזקה ואתרע ליה רובא⁽⁸⁾ דתנן תינוק שנמצא בצד העיסה ובצק בידו רבי מאיר מטהר וחכמים ימטמאין מפני שדרכו של תינוק לטפח ואמרינן מאי טעמא דרבי מאיר קסבר רוב תינוקות מטפחין ומיעוט אין מטפחין ועיסה זו בחזקת טהרה עומדת סמוך

פו.

סיפא נמי כיון דאמרי רבנן אסור לשחוט אחריהם אמרי שחיטה מעלייתא היא. תימה דמשום גזירה דלמא אחי למיכל נצלה יש לי להתיר לאו דאיתו ואם צנו מספק מה לי לאו דאיתו ואם צנו ומה לי לאו דנצלה ולא דמי לרישא דפטרינן לכסות מספק דצב ואל תעשה צעלמא הוא ודלמא אחי למיכל יש לומר דאי לאו דרוב מעשיהם מקולקלים לא היו פוטרם מלכסות משום גזרה דלמא אחי למיכל אלא שלא נחמיר להטעין כסוי אמרי' דפטור משום דלמא אחי למיכל וכיון דרוב מעשיהם מקולקלין יש לנו להתיר נמי לשחוט אחריהם דלמא אחי למיכל:

מאי טעמא דר' מאיר הואיל ורוב מעשיהן מקולקלין. הקסה הר"ר שמואל מוורדין ורבנן מאי טעמיהו אס רוב מעשיהם מתוקנין א"כ יהא מותר לאכול משחיטתם ועוד השוחט אחריהם אמאי אינו סופג ארצעים ואי פלגא ופלגא אס סמוך פלגא דמקולקלין לחזקה דעומד צחזקת איסור ואיתרע ליה ממצה דמתוקנים אס כן יהא מותר לשחוט אחריהם וגם יתחייבו על שחיטתן משום נצלה וי"ל דמספקא להו לרבנן אי רוב מעשיהם מקולקלין אי רוב מעשיהם מתוקנין והשתא לא מהניא חזקה מידי ולרבי מאיר פשיטא ליה דרוב מעשיהם מקולקלין ואם תאמר ואף על גב דרוב מעשיהם מקולקלין מ"מ רבי מאיר כיון דחייש למיעוטא אמאי לקי משום נצלה ואמאי מותר לשחוט אחריהם וי"ל דסמוך חזקה לרוב מקולקלין והוה ליה מיעוטא דמתוקנין מיעוטא דמיעוטא ולמיעוטא דמיעוטא לא חייש רבי מאיר:

רוב תינוקות מטפחין. פ' צקוטקס מטפחים צאשפות אצל צעיסה ודאי נגע שהרי העיסה צידו ור"ת מפרש דרוב תינוקות מטפחים צעיסה דטיפוח שיין צאוללים ומשקינן כדאמרין צע"ז צפק רבי ישמעאל (דף ס. ב) או שהיה מטפח ע"פ חצית וכן איתא בירושלמי צהדיא מפני שדרכו של תינוקות לטפח צעיסה אצל תינוק דאמר' צתוספתא (דטהרות פ"ג) **סתם תינוקות טמאים מפני שנשים נדות מגפפות ומנשקות אותם** ור"מ דמטהר משום דאית לן למתלי צאדס טהור שצא לשס ונטל מן העיסה ונתן לו כדי שלא יטמא העיסה וכי האי גוונא אמר צמס' טהרות צפ"ג (מ"ו) לעיל מתוך תינוק דהכא תינוק שנמצא צצד צית הקצרות ושושנים צידו אע"פ שאין השושנים אלא ממקום הטומאה טהור שאני אומר אדס טהור נתן לו אע"פ סתם תינוק טמא היינו מנגע נדה והתם טהור מטומאת מת קאמר אי נמי מיייר צתינוק שהוא טהור צודאי שהניחתו אמו מלוכלך כדתניא (צתוספתא טס) תינוק שהניחתו אמו וצאה ומלאתו כמו שהוא טהור צד"א שהניחתו מלוכלך אצל הניחתו נקי טמא מפני שנשים נדות מגפפות ומנשקות אותו ואף על פי שלא נמצא צצק צידו מטמאים חכמים דתניא סמוך

צתוספתא (טס) תינוק שנמצא עומד צצד קופה של צצק או צצד חצית של משקין רבי מאיר מטהר וחכמים מטמאין שדרך התינוק לטפח אמר רבי יוסי אס יכול לפשוט ידו וליקח טמא ואס לאו טהור ולא נקט דהכא צצק צידו אלא לצדוהי דר"מ דאפילו הכי מולין צאדס טהור: סמוך

עין משפט ונר מצוה

ב א מיי פ"יד מהלכות שחיטה הל' י טו"ע י"ד סי' כח סעיף ז:
בא ב מיי פ"ב טס הל' ד סגנ לאין קמנ טו"ע י"ד סי' טז סעיף ט:

בב ג מיי פט"ז מהל' שאר אגות הטומאה הל"ג:

צעי רש"י

איטורוביי"ל. מערבולת רוחות.

רבינו גרשום

והא [אמר] ר' חייא א"ר יוחנן כו'. הויקין כוכבא דשביט כימפרשי בברכות (דף נח.) וזועות. מיררת ארעא: רעמים. זו ברד שקורין טונגריא: בינן לבין עצמן טטורים מלכסות. כלומר אם שחטו דאמרי' דקלקלו בשחיטתן ואינה ראויה השחיטה: מאי שנא רישא דלא פליגי כו'. כלומר מ"ש לענין כסוי דם דלא פליגי רבנן דאם שחטין בינן לבין עצמן שחטין בינן לבין עצמן פטורין מלכסות דלא חשבה שחיטה ולענין אותו ואת בנו אוסרין לשחוט אחריהן דחשבה שחיטה: ורישא נמי אמרי לנקר חצירו הוא צריך. כלומר א"פ שבני אדם מסבין דם שחיטה ששחטו בינן לבין עצמן לא אחי למיכל אחריהן דאמרי בני אדם מה שהווא מכסה אינו עושה מטעם ששחיטתו שחיטה אלא לנקר חצירו הוא צריך אינו רוצה שיהא דם בחצירו: סיפא נמי בא להימלך מאי איכא למימר. כלומר סיפא דקא פליגי רבנן דאמרי דאסור לשחוט אחריהן דאמרי אינשי בשרא הוא דלא צריך ולא אחי למיכל משחיטתן: בא להימלך לבני אדם. שישאל לבני אדם אשחוט בנו אחריהם: אם מאי איכא למימר. אם לא יישחוט בשביל אותו ואת בנו אחי למיכל משחיטתן דאמרי בני אדם כיון דאינו שחוט אחריי ודאי שחיטתו שחיטה ואחי למיכל משחיטתן: והדר פליגי עילויה. כלומר כשם דפליגי רבנן אותות ואת בנו דאמרי אסור לשחוט אחריהם כך פליגי אמבא הוה דאמרי חייבין לכסות בני אדם הרואין את הדם: מאי איירא רוב אפי' מיעוט נמי. כלומר מאי איירא דרוב מעשיהן מקולקלין אפי' מיעוט מעשיהם מקולקלים ורוב מעשיהן כשרים: סמוך מיעוטא דמקולקלין לחזקה. דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת ואיתרע לה רובא דכשרין ואינה חשובה שחיטה לדברי הכל ויהא מותר לשחוט אחריהם: ואם אמור ספק טומאה לטהר. כלומר אם אויל ר"מ אחר מיעוט ספק טומאה לטהר העיסה ילך אחר מיעוט לענין אותו ואת בנו שיאמר אם רוב מעשיהן מתוקנים ומיעוט מעשיהם מקולקלים שאין חשובה שחיטה ומותר לשחוט אחריהן: